

ریاضی و آمار (۳)

۱۰۱- گزینه «۱»

(نسترن صمیری)

با هر ۴ نقطه روی محیط یک دایره می توان یک چهار ضلعی رسم کرد، پس تعداد چهار ضلعی های حاصل برابر است با:

$$\binom{9}{4} = \frac{9!}{5! \times 4!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = 126$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۱۰۲- گزینه «۱»

(هامد نصیری)

چون کاپیتان فرد مشخصی از دوازدهم و دروازه بان فرد مشخصی از یازدهم است، آن ها را کنار می گذاریم و ۴ نفر یازدهم و ۵ نفر دوازدهم باقی می ماند. حال باید ۳ نفر باقی مانده تیم را انتخاب کنیم که از مجموع ۹ نفر باقی مانده

$$\binom{9}{3} = \frac{9 \times 8 \times 7}{1 \times 2 \times 3} = 84$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۱۰۳- گزینه «۳»

(کوروش داوری)

۲ حالت در نظر می گیریم:

حالت اول: اولین رقم سمت چپ ۲ باشد و یکی در میان ۲ قرار گیرد.
حالت دوم: اولین رقم سمت چپ ۲ نباشد. سپس ۲ قرار گیرد و یک در میان ۲ بیاید.

$$\frac{1 \times 3}{2} \times \frac{1 \times 2}{2} \times \frac{1 \times 1}{2} = 6$$

$$\frac{3 \times 1}{2} \times \frac{2 \times 1}{2} \times \frac{1 \times 1}{2} = 6$$

$$\Rightarrow \text{تعداد حالاتها} = 6 + 6 = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۱۰۴- گزینه «۴»

(عمیرضا سپهری)

پاسخ به حداکثر ۲ پرسش از ۴ پرسش اول، یعنی ۲ یا ۱ یا صفر پاسخ به چهار پرسش اول، پس داریم:

$$\begin{aligned} \text{تعداد حالات ممکن} &= \binom{4}{2} \binom{6}{3} + \binom{4}{1} \binom{6}{4} + \binom{4}{0} \binom{6}{5} \\ &= \left(\frac{4!}{2! \times 2!} \times \frac{6!}{3! \times 3!} \right) + \left(4 \times \frac{6!}{2! \times 4!} \right) + \left(1 \times \frac{6!}{1! \times 5!} \right) \\ &= \left(\frac{4 \times 3 \times 2!}{2 \times 1 \times 2!} \times \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3 \times 2 \times 3!} \right) + \left(4 \times \frac{6 \times 5 \times 4!}{2 \times 1 \times 4!} \right) + \left(1 \times \frac{6 \times 5!}{1 \times 5!} \right) \\ &= (6 \times 20) + (4 \times 15) + (1 \times 6) = 120 + 60 + 6 = 186 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱ تا ۱۱)

۱۰۵- گزینه «۲»

(مهمرب بیری)

باید از هر پایه یک نفر انتخاب کنیم، بنابراین:

$$n(A) = \binom{6}{1} \times \binom{7}{1} \times \binom{8}{1} = 6 \times 7 \times 8 = 336$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۶)

۱۰۶- گزینه «۱»

(مهمرب بیری)

$$P(A') = 0/4 \Rightarrow P(A) = 1 - 0/4 = 0/6$$

$$\text{ناسازگار } B, A \rightarrow P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

$$\Rightarrow 0/75 = 0/6 + P(B) \Rightarrow P(B) = 0/15$$

$$\text{احتمال رخ ندادن } B \rightarrow P(B') = 1 - 0/15 = 0/85$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۶ تا ۲۷)

۱۰۷- گزینه «۲»

(عمیرضا سپهری)

در بین ارقام داده شده، سه عدد زوج $\{2, 4, 6\}$ و پنج عدد فرد $\{1, 3, 5, 7, 9\}$ وجود دارد، پس برای انتخاب یک عضو زوج و سه عضو فرد داریم:

$$\text{تعداد کل انتخابها} = \binom{3}{1} \times \binom{5}{3} = 3 \times \frac{5!}{2! \times 3!} = 3 \times \frac{5 \times 4 \times 3!}{2 \times 1 \times 3!} = 3 \times 10 = 30$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱ تا ۱۱)

۱۰۸- گزینه «۳»

(عمیرضا سپهری)

برای به دست آوردن مطلوب سؤال، ابتدا حالتی را که تمام اعداد زوج کنار هم باشند، محاسبه کرده و سپس از کل حالتها کم می کنیم:

$$6! = 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 720$$

$$\text{تعداد اعداد شش رقمی که ارقام زوج کنار هم باشند.} \quad \boxed{2, 4, 6, 8, 7, 9}$$

$$\Rightarrow 4! \times 3! = 24 \times 6 = 144$$

$$720 - 144 = 576$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱ تا ۸)

۱۰۹- گزینه «۱»

(نسترن صمیری)

A: پیشامد این که تعداد لامپ های خراب بیشتر از لامپ های سالم باشد:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{4}{2} \binom{5}{1} + \binom{4}{3}}{\binom{9}{4}} = \frac{21}{126} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

۱۱۰- گزینه «۳»

(نسترن صمیری)

$$n(S) = \frac{3}{1} \times \frac{3}{1} \times \frac{2}{1} = 18$$

A: پیشامد زوج بودن عدد است:

$$\begin{cases} 3 \times 2 \times 1 = 6 & \text{صفر در یکان باشد} \\ 2 \times 2 \times 1 = 4 & \text{در یکان باشد} \end{cases} \Rightarrow n(A) = 6 + 4 = 10$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{18} = \frac{5}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

$$= (\underbrace{5 \times 7}_{25}) + (\underbrace{5 \times 8}_{40}) + (\underbrace{7 \times 8}_{56}) = 131$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{131}{190}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۱۱۶- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

نیمه اول داده‌ها: ۵, ۶, ۷, ۱۰, ۱۱, ۱۳, ۱۷, ۱۹, ۲۱, ۲۸, ۲۹, ۳۱
 نیمه دوم داده‌ها: ۱۰, ۱۲, ۱۴, ۱۶, ۱۸, ۲۰, ۲۲, ۲۴, ۲۶, ۲۸, ۳۰

$$Q_1 = \frac{10+12}{2} = 11 \quad Q_3 = \frac{26+28}{2} = 27$$

$$\Rightarrow \text{دامنه میان چارکی} = Q_3 - Q_1 = 27 - 11 = 16$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۳ تا ۴۴)

۱۱۷- گزینه «۱»

(نسترن صمدی)

اگر α_1 و f_1 به ترتیب زاویه مرکزی دسته اول و فراوانی دسته اول و α_2 و f_2 به ترتیب زاویه مرکزی دسته دوم و فراوانی دسته دوم در یک نمودار دایره‌ای باشند، داریم:

$$\frac{\alpha_1}{\alpha_2} = \frac{f_1}{f_2} \Rightarrow 6 = \frac{f_1}{24} \Rightarrow f_1 = 144$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۴۴)

۱۱۸- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

در تابع (مدل ریاضی) میانگین دمای هوای تهران در هر روز از ماه مهر، اعضای دامنه برابر با شماره هر روز ماه مهر است که با مجموعه $\{1, 2, 3, \dots, 30\}$ نشان داده می‌شود و زیرمجموعه‌ای از اعداد طبیعی است. (ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۰)

۱۱۹- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

از مجموع ارقام سطرهای مثلث خیام دنباله زیر به دست می‌آید:

$$1, 2, 4, 8, 16, \dots$$

$$\Rightarrow a_{n+1} = 2a_n$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه ۵۲)

۱۲۰- گزینه «۴»

(علیرضا عبیدی)

مثلث خیام پاسکال به صورت روبه‌رو است:

۱				
۱	۱			
۱	۲	۱		
۱	۳	۳	۱	
۱	۴	۶	۴	۱

عددهای سطر چهارم: $(1+3+3+1) = 8$
 عددهای سطر پنجم: $(1+4+6+4+1) = 16$

$$16 - 8 = 8$$

نکته: مجموع اعداد هر سطر در مثلث خیام از رابطه 2^{n-1} نیز به دست می‌آید.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه ۵۲)

۱۱۱- گزینه «۲»

(عمیرضا سجودی)

تعداد فرزندان دختر کم‌تر از پسر، یعنی اینکه خانواده، یک دختر و دو پسر یا سه پسر داشته باشد:

$$A = \{(پ, پ, پ), (پ, پ, د), (پ, د, پ), (د, پ, پ), (د, د, پ), (د, پ, د), (د, د, د)\} \Rightarrow n(A) = 4$$

در پیشامد B که هیچ‌یک از دو فرزند اول پسر نباشد، یعنی دو فرزند اول دختر باشند:

$$B = \{(د, د, د), (د, د, پ)\} \Rightarrow n(B) = 2$$

$$\text{نسبت خواسته شده} = \frac{n(A)}{n(B)} = \frac{4}{2} = 2$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۹)

۱۱۲- گزینه «۲»

(مهمرب پیریایی)

تعداد کل حالات برابر است با: دو میله با شماره‌های ۲ و ۴ باید در مکان‌های زوج ۲ و ۴ قرار گیرند، پس ۳ میله فرد نیز باید در ۳ مکان فرد قرار بگیرند. در نتیجه:

$$n(A) = 2! \times 3! \Rightarrow P(A) = \frac{2! \times 3!}{5!} = \frac{2! \times 3!}{5 \times 4 \times 3!} = \frac{1}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

۱۱۳- گزینه «۲»

(مهمرب پیریایی)

نفر اول می‌تواند در یکی از روزهای هفته به دنیا بیاید، اما نفرات بعدی در همان روزی که نفر اول به دنیا آمده، باید به دنیا آمده باشند:

$$n(A) = 7 \times \frac{1}{7} \times \frac{1}{7} \times \frac{1}{7} \times \frac{1}{7} = \frac{1}{7^4}$$

$$n(S) = 7 \times 7 \times 7 \times 7 \times 7 = 7^5$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{1}{7^5} = \frac{1}{16807}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۱۱۴- گزینه «۴»

(مهمرب پیریایی)

تعداد کل حالات: پیشامد آن که حداقل دو فرزند خانواده دختر باشد، متمم آن است که هیچ یک از فرزند خانواده دختر نباشد، بنابراین:

$$n(A') = \binom{5}{0} + \binom{5}{1} = 1 + 5 = 6 \Rightarrow P(A') = \frac{6}{32} = \frac{3}{16}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{3}{16} = \frac{13}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۱۵- گزینه «۴»

(عمیرضا سجودی)

$$n(S) = \binom{20}{2} = \frac{20!}{2! \times 18!} = \frac{20 \times 19 \times 18!}{2 \times 18!} = 190$$

$$n(A) = \binom{5}{1} \binom{7}{1} + \binom{5}{2} \binom{8}{1} + \binom{7}{1} \binom{8}{1}$$

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۲۱- گزینه «۳»

(اعظم نوری نیا)

ادیبالممالک فراهانی، سردبیر روزنامه مجلس بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۶)

۱۲۲- گزینه «۴»

(اعظم نوری نیا)

دهخدا در روزنامه صور اسرافیل با میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل همکاری داشت. دهخدا بعدها در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸ و ۲۰)

۱۲۳- گزینه «۱»

(عارفه‌سادات طباطبایی نژاد)

معنای صحیح واژه‌ها:

واقف: آگاه / مجمره: آتش‌دان / شمایل: چهره / نطع: سفره چرمین

(علوم و فنون ادبی (۳)، واژگان، ترکیبی)

۱۲۴- گزینه «۴»

(سمیه قان‌بیلی)

در ابیات صورت سؤال، از واژگان عربی کمتر استفاده شده و واژگان فارسی بر عربی غلبه دارند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: ملک ادب، باغ جهان و ... سخن‌گفتن گرد در بیت دوم و شتابنده بودن آن استعاره دارند.

گزینه «۲»: در برخی از شعرهای دوره بیداری اصطلاحات فرنگی و بیگانه دخیل شده‌اند که در این شعر نشانی از آن‌ها نیست.

گزینه «۳»: زبان شعر، مطابق با ویژگی زبانی اکثر اشعار این دوره، ساده و روان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۶)

۱۲۵- گزینه «۱»

(وهیدر رضازاده)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تلمیح به داستان حضرت یوسف (ع)

گزینه «۳»: تلمیح به عهد عاشقی انسان (الست)

گزینه «۴»: تلمیح به معجزه حضرت عیسی (ع)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۱۲۶- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا امیری)

فاقد تلمیح / تشبیه: تنگنای کفر / تضاد: «کفر» و «ایمان»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد تشبیه است.

گزینه «۲»: دارای تلمیح است.

گزینه «۴»: دارای تلمیح است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۲۷- گزینه «۳»

(همید مهری)

تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)، مبارزه وی با نمروود و گلستان شدن آتش بر ایشان / بیت فاقد جناس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: «گرفتار» و «آزاد»، «نیست» و «است» / تکرار: که، گرفتار

گزینه «۲»: تناقض: دیدن شخصی که کور مادرزاد است. / لف و نشر: لف ۱: رخ، لف ۲: زلف، نشر ۱: روز، نشر ۲: شب

گزینه «۴»: مراعات نظیر: خم، میکده / تشبیه: سیل کهسار خم، خانه پرهیز

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۲۸- گزینه «۲»

(همید مهری)

وزن مصراع صورت سؤال و این بیت هر دو «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

د	ری	خ	جان	ب	قش	عش
U	-	U	-	U	-	-
م	دش	ش	خی	ن	جا	بر
ند	ک	جان	ب	دم	قص	م
-	U	-	U	-	-	U
ام	د	زی	گ	را	جان	ن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۵)

۱۲۹- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا امیری)

وزن مصراع گزینه «۲» «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است و در هجای دوم هجای بلند، کوتاه تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۳۰- گزینه «۴»

(همید مهری)

بیت دارای دو اختیار حذف همزه است: غیر از ← غیر، از این ← ازین

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۳۱- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

فروغی از جمله شاعرانی بود که در دوره بازگشت ادبی، به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداخت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۱۳۲- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود که چند نمایش‌نامه کوتاه تألیف کرد. زبان نثر آن‌ها مانند نثر داستانی قبل از مشروطه، ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۹)

۱۳۳- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مصراع دوم تضمین صائب از این بیت حافظ است:

مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید/ که ز انفاس خوشش بوی کسی می‌آید

گزینه «۲»: مصراع دوم تضمین شهریار از این بیت حافظ است:

منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن/ منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن

گزینه «۳»: مصراع دوم تضمین صائب از این بیت حافظ است:

بر در ارباب بی‌مرورت دنیا/ چند نشینی که خواجه کی به درآید

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۱۳۴- گزینه ۲»

(کتاب آبی)

لف و نشر: زلف (لف ۱)، صبح (لف ۲)/ کفر (نشر ۱)، ایمان (نشر ۲)/ تشبیه (کفر ← حجاب)/ تضاد (کفر و ایمان)

گزینه «۱»: تضاد (وصل و هجران - غم و شادی)/ لف و نشر (وصل و هجران (لف ۱ - لف ۲)/ غم و شادی (نشر ۲ - نشر ۱)/ بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۳»: تضاد (دشمن و دوست - گل و خار)/ لف و نشر (دشمن و دوست (لف ۱ - لف ۲)/ گل و خار (نشر ۲ - نشر ۱)/ بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۴»: لف و نشر (قد و رخ و چشم (لف ۱ - لف ۲ - لف ۳)/ سرو و گل و بادام (نشر ۱ - نشر ۲ - نشر ۳) بیت تضاد و تشبیه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۳۵- گزینه ۲»

(کتاب آبی)

تلمیح به داستان خسرو و شیرین/ جناس همسان: «شیرین» در مصراع اول به معنای لذت‌بخش و دلنشین و «شیرین» در مصراع دوم نام معشوقه خسرو است./ مراعات‌نظیر: خسرو - شیرین

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع، ترکیبی)

۱۳۶- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

وزن این بیت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۵)

۱۳۷- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

بیت گزینه «۴» بر وزن «فاعلاتن مفاعیل فاعلن» در پایه‌های آوایی ناهمسان سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۳۸- گزینه ۲»

(کتاب آبی)

بیت بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. اگر بیت را تقطیع هجایی کنیم، خواهیم داشت:

در	خ	را	با	ت	ط	ری	قت
-	U	-	-	X	U	-	-
کین	چ	نین	رَف	تَس	ت	در	عهـ

ما	ب	هم	من	زل	ش	ویم
U	U	-	-	-	U	-
د	ء	زل	تَق	دی	ر	ما

ملاحظه می‌شود که در هجای پنجم مصراع اول و در هجای نهم مصراع دوم، هجای کوتاه، بلند تلفظ شده است. در هجای پنجم مصراع دوم، حذف همزه صورت گرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۰)

۱۳۹- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: دعوت به مبارزه برای آزادی وطن
در بیت گزینه «۳» شاعر آرزوی بندگی درگاه معشوق را دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۴)

۱۴۰- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

در این بیت به موضوع «وطن» به عنوان امری آن، یعنی میهن‌دوستی یا وطن‌پرستی اشاره نشده و مفهوم کلی بیت «ترجیح غربت بر اقامت در وطن» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشاره به آزادی (دموکراسی)

گزینه «۲»: اشاره به قانون

گزینه «۳»: اشاره به رنج دهقان (مردم محروم و زحمت‌کش جامعه) و پایمال شدن حق آن‌ها از جانب حاکمان و مالکان

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۴)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۴۱- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

«عَلِمْتَنِي»: به من یاد داد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «الْحَيَاة»: زندگی / «أَنْ أُنْسِي»: که فراموش کنم / «ذِكْرِيَاتِ الْمَاضِي وَالْآلَامِ»: خاطرات گذشته و دردها (رد گزینه ۱) / «أَنْظُرُ لِلْأَمَامِ»: به جلو بنگرم / «بِقَلْبِي»: با قلبی / «قَدْ مَلَأْتَهُ الْأَمَالَ»: آرزوها آن را پر کرده‌اند (رد سایر گزینه‌ها)

(عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۲- گزینه «۳»

(ممبر رضا سوری)

«يُؤَكِّدُ فِي الرَّسَائِلِ الَّتِي»: در نامه‌هایی که ... تأکید می‌گردد (رد سایر گزینه‌ها) / «ارسلت عبر الإنترنت»: از طریق اینترنت فرستاده شد (رد سایر گزینه‌ها) / «على عدم إقامة الحفلات»: بر برگزار نکردن جشن‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «الإجتماعات»: تجمعات / «بسبب فيروس كورونا»: به خاطر ویروس کرونا (رد گزینه ۲)

(عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۳- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «مَنْ» ادات شرط به معنای «هر کس» است که اشتباه ترجمه شده است. هم‌چنین «علیه آن ...» به معنای «باید ...» ترجمه می‌شود؛ ترجمه صحیح عبارت:

هر کس بخواهد در کارش موفق شود، باید به تنهایی به آن اقدام کند!

(عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۴- گزینه «۱»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

«برخی اختراعات ... نداشته‌اند»: لم یکن لبعض الإختراعات ... (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تأثیری»: تأثیر (رد گزینه ۲) / «در ساده‌سازی»: فی تسهیل (رد گزینه ۳) / «کارهای دشوار»: الأعمال الصعبة (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۵- گزینه «۴»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مبتداً» نادرست است. نقش فاعل را دارد.

گزینه «۲»: «خبرها: جمعاً» نادرست است. «العزّة» اسم إنّ و «الله» خبر آن است.

گزینه «۳»: «مبتدؤه: قول» نادرست است.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۶- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حال» نادرست است. نقش صفت را برای «مُخْتَبِر» دارد. گزینه «۲»: «مادة: خ ت ر، مبنی» نادرست است. سه حرف اصلی آن، «خ ب ر» است و اسمی معرب به حساب می‌آید. گزینه «۴»: «حرف التّون للوقایة» نادرست است. حرف نون در این فعل، جزء سه حرف اصلی (ریشه) فعل است و نون وقایه نیست. (عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۷- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

صورت سؤال خواسته است عبارتی را پیدا کنیم که به وقوع آن امید داریم و احتمال تحقق آن وجود دارد. در گزینه «۲»، «لعلّ: امید است، شاید» بر امید دلالت دارد و هم‌چنین با توجه به مفهوم عبارت، احتمال تحقق امر (بارش باران) وجود دارد. ترجمه عبارت: «کشاورز به آسمان می‌نگرد، شاید ابرها باران‌های خود را فروبریزند!»

(عربی (۳)، انواع جملات)

۱۴۸- گزینه «۲»

(عمار تاج‌بش)

«لا» در «لا تَقْبَلُوا» نافی است، دقت کنید که این فعل، حرف نون خود را به خاطر فعل شرط بودن از دست داده است. «أَلَّا» به معنی «که نَ ...» هم از «أَنْ + لا نافی» تشکیل شده است. «لا» در «لا نَجَاح...» نیز بر سر یک اسم نکره دارای فتحه وارد شده و از نوع نفی جنس است.

(عربی (۳)، انواع جملات)

۱۴۹- گزینه «۴»

(عمار تاج‌بش)

کلمه پرسشی «کیف» به معنی «چگونه، چطور» برای پرسش از «حال» به کار می‌رود. همانطور که می‌بینید در گزینه «۴» حال وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «و هی تعبیه» حال جمله است.

گزینه «۲»: کلمه «مَحزونة» حال است.

گزینه «۳»: کلمه «مُسْتَعیناً» حال است.

(عربی (۳)، حال)

۱۵۰- گزینه «۳»

(ممبر راورپناهی - بی‌نورد)

صورت سؤال خواسته جمله حالیه‌ای را مشخص کنیم که دلالت بر استمرار (معنای ماضی استمراری) داشته باشد.

در گزینه «۳»، «و هو یحمل» جمله حالیه با فعل مضارع است و چون قبل از آن، فعل ماضی آمده، پس معنای ماضی استمراری می‌دهد: «و هو یحمل: در حالی که حمل می‌کرد»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲»: جمله حالیه نداریم.

گزینه «۴»: «و هی قد وصفتها» جمله حالیه است اما با فعل ماضی آمده است، نه مضارع.

(عربی (۳)، حال)

۱۵۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
«يقول»: می‌گوید / «أحدُ معلّمینا»: یکی از معلّمان ما (رد گزینه ۲) / «يفتخرُ»: افتخار می‌کند / «من»: کسی که / «لا يملكُ»: ندارد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «شَيْئاً آخرَ»: چیز دیگری (رد گزینه ۱) / «أمامَ النَّاسِ»: در برابر مردم (عربی (۳)، ترجمه)

۱۵۲- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
«ما»: (اسم موصول) آنچه (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «صَبِرْنَا»: صبرِ ما (رد گزینه ۳) / «لا طاقَةَ لنا بها»: (لا نفی جنس) هیچ توانی برای آن‌ها نداریم (رد سایر گزینه‌ها) (عربی (۳)، ترجمه)

۱۵۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
«هؤلاء الرّجال»: این مردان (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يعملون»: کار می‌کنند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تطویر صناعة البلاد»: بهبود صنعت کشور (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «مُجدّین»: (حال) با تلاش، تلاشگرانه (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «مستقبل البلاد»: آینده کشور / «سیکون»: خواهد بود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «بأیدیهم»: به دستانشان (عربی (۳)، ترجمه)

۱۵۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
تشریح سایر گزینه‌ها:
در گزینه «۱»، «تحمّلتها»: آن را تحمل کردم، در گزینه «۲»، «أخبرنا»: ما را آگاه کردند و در گزینه «۴»، «لا أتوجّه»: متوجه نمی‌شدم صحیح‌اند. (عربی (۳)، ترجمه)

۱۵۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
در گزینه «۳» مانند بیت صورت سؤال، به پیچیدگی و بزرگی انسان و درون او اشاره شده است. ترجمه عبارت: «انسان عالمی پیچیده است که درهای آن (عالم) مشخص نیست!» (عربی (۳)، مفهومی)

۱۵۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
«لكلّ اختراعٍ» خبر مقدم جمله اسمیه و «وَجَهان» مبتدای مؤخّر آن است؛ مبتدا مرفوع است و در اسم‌های مثنوی با علامت رفع «الف» ظاهر می‌شود؛ بدیهی است که در پایان آن هم باید «ن» داشته باشیم؛ بنابراین «وَجَهان» صحیح است. (عربی (۳)، ضبط حرکات)

۱۵۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «فعل ماضٍ» نادرست است، چرا که این فعل، امر است.
گزینه «۲»: «فاعل و مرفوع» نادرست است، زیرا مفعول (مفعول به) است.
گزینه «۴»: «من مصدر جلوس - خبر...» نادرست است، چرا که اولاً: از باب مفاعلة و مصدر «مُجالسة» است، ثانیاً: خبر نیست. (عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۵۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
حرف «أَنَّ» که یکی از حروف مشبّهة بالفعل است، وقتی در عبارتی به کار می‌رود، دو بخش از آن عبارت را به هم پیوند می‌دهد و معنایی معادل «که» در فارسی دارد. مانند «فهمتُ أَنَّ الجوّ باردٌ هناک»: فهمیدم که هوا آن‌جا سرد است. (عربی (۳)، انواع هملاط)

۱۵۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
«فانزّلتین» خبر «كأنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل است و خبر آن باید مرفوع بیاید؛ پس «فانزّلتان» درست است.
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «مجدّین» اسم لیت و منصوب و درست است.
گزینه «۲»: «تَحَمَّلَ» فعل ماضی باب تفعّل است و با ضمیر «ه» مطابقت دارد.
گزینه «۳»: «المرأة» اسم إنّ و منصوب و «متخلّقة» خبر آن و مرفوع است. (عربی (۳)، انواع هملاط)

۱۶۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
در گزینه «۴»، حال به صورت جمله اسمیه آمده است که باید خبر آن جمله اسمیه مرفوع باشد؛ پس «و أنا ناظرٌ» صحیح است. (عربی (۳)، حال)

تاریخ (۳)

۱۶۱- گزینه «۳»

(علی‌ممد کریمی)

تاریخ‌نگاران سنتی، بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها همت داشتند. آنها آثار خود را غالباً با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و در این میان گاه با زبان تملق و مدح شاهان سخن گفته و بیش از آنکه مورخ حقیقت باشند، کاتب دربار بودند. سبک نگارش نیز در بسیاری موارد، سخت است و تحلیل و تفسیر، کمتر در این آثار به چشم می‌خورد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۲)

۱۶۲- گزینه «۱»

(میلاد باغ‌شیفی)

یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است. چنان‌که در این‌باره نوشته است: «تاریخ‌نگار را هم لازم است که راست‌گفتاری پیشه کند. فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...».

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۶۳- گزینه «۲»

(ملیحه کریمی)

گسترش مدارس جدید، تأسیس دانشگاه و رواج آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر، به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کمک شایانی کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۶)

۱۶۴- گزینه «۱»

(علی‌ممد کریمی)

در دوره کریم‌خان زند اقداماتی برای بهبود وضع کشاورزی و بازرگانی صورت گرفت و شهرهای شیراز و بندر بوشهر به مراکز مهم تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۲۲)

۱۶۵- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

دولت انگلستان در سال ۱۸۵۷م پس از سرکوب شورش سربازان هندی، رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۲۵)

۱۶۶- گزینه «۱»

(ملیحه کریمی)

ولتر، مونتسکیو و روسو از مشهورترین روشنفکران فرانسه در آستانه انقلاب فرانسه بودند. ولتر از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت. مونتسکیو از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می‌کرد. روسو نیز بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کرد و تشکیل حکومت را حاصل قراردادی اجتماعی می‌دانست.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۲۸)

۱۶۷- گزینه «۲»

(علی‌ممد کریمی)

میرزا حسین‌خان سپهسالار، یکی از صدراعظم‌های عصر ناصری، نقش مؤثری در تشویق شاه برای سفر به فرنگ، اخذ تمدن اروپایی و ترغیب وی به دادن امتیازهای فراوان به انگلیس و روس تزاری داشت.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۳۶)

۱۶۸- گزینه «۳»

(میلاد باغ‌شیفی)

مستوفیان در عصر قاجار، مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیات‌ها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی (خاصه) را بر عهده داشتند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۳۹)

۱۶۹- گزینه «۴»

(ملیحه کریمی)

در اوایل دوره قاجار، دولت انگلیس کوشید با اعزام سفیران کارگشته به ایران و امضای معاهدات مجمل و مفصل، نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در میهن ما گسترش دهد و مانع آن شود که کشورهای رقیب از طریق ایران به هندوستان برسند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۴۴)

۱۷۰- گزینه «۱»

(علی‌ممد کریمی)

عهدنامه فین‌کنشتاین، بین ایران و فرانسه در زمان ناپلئون بناپارت بسته شد و پس از آن، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد و در مدت کوتاهی اقدامات مفیدی در این زمینه انجام شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۴۶)

۱۷۱- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

تداوم واردات شرکت‌ها، مستشاران و محصولات اروپایی به صورت بی‌برنامه از قاجار تا دوره پهلوی، ایران را درست در زمان اوج‌گیری علم، صنعت و تولید اروپاییان، به عقب‌ماندگی مضاعف دچار کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۵۰)

۱۷۲- گزینه «۴»

(میلاد باغ‌شینی)

در دوره قاجار تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در شهرهای تبریز و اراک کارگاه‌های کوچک و بزرگ بافندگی فرش دایر کرده بودند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۵۳)

۱۷۳- گزینه «۳»

(ملیحه گرهی)

میرزا حسن رشیده یکی از شخصیت‌های فرهنگی عصر قاجار بود که برای تأسیس مدرسه‌های جدید به ویژه در دوره تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج‌ها و سختی‌های فراوانی کشید. هدف رشیده از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۵۳)

۱۷۴- گزینه «۴»

(میلاد باغ‌شینی)

بسیاری از معماران دوره قاجار به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می‌شدند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۵۹)

۱۷۵- گزینه «۲»

(ملیحه گرهی)

در آستانه نهضت مشروطیت ایران، روحانیون و حوزه‌های علمیه شیعه به استحکام و انسجام سیاسی و مبارزاتی رسیده بودند. در نتیجه یک قرن مبارزه و بیدارگری، ارتباط منظمی میان علما و مردم به وجود آمد و زمینه پیدایش حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی فراهم شد. گسترش این حرکت فکری موجب افزایش آگاهی مردم در زمینه مسائل اعتقادی و دینی شد و باورهای مذهبی و فرهنگی جامعه را در مقابل انحرافات فکری تقویت کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۶۲)

۱۷۶- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

در فاصله‌ای که متمم قانون اساسی تدوین می‌شد، اختلاف درونی مشروطه‌خواهان از یک‌سو و مخالفت محمدعلی‌شاه با نظام مشروطه از سوی دیگر، اوضاع ایران را آشفتنه و پریشان ساخته بود؛ تا آنکه سرانجام شیخ‌فضل‌الله نوری به دلیل اعمال نفوذ غرب‌گرایان در نهضت مشروطه و انحراف آن از مسیر اسلامی و ملی اولیه از صف طرفداران مشروطه جدا شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۷۰)

۱۷۷- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)

امپراتوری آلمان با تأسیس و توسعه مدارس و دانشگاه‌ها، برپایی صنایع جدید و بسط شبکه حمل‌ونقل و ارتباطات، خیلی زود به یکی از پیشروترین کشورهای اروپایی در زمینه صنعت تبدیل شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون بربر و معاصر، صفحه ۸۲)

۱۷۸- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

انگلستان و فرانسه قبل از پایان جنگ جهانی اول، قراردادی بین خود به امضا رساندند که به موجب آن با پایان یافتن جنگ، امپراتوری عثمانی فروپاشید و کشورهای کنونی ترکیه، عراق، سوریه، اردن، فلسطین، لبنان و عربستان شکل گرفتند. انگلستان سرپرستی عراق، اردن و فلسطین را برعهده گرفت و لبنان و سوریه تحت سرپرستی فرانسه درآمدند.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون بربر و معاصر، صفحه ۸۶)

۱۷۹- گزینه «۴»

(علی‌محمد کرمی)

بر اساس پیمان منعقد شده با آلمان در کاخ ورسای پاریس، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید. به علاوه، آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق و محدود نگه‌داشتن توان نظامی خود شدند.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون بربر و معاصر، صفحه ۸۶)

۱۸۰- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

با نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران، شماری از میلیون، شامل برخی از نمایندگان مجلس شورای ملی، وزیران و شخصیت‌های مذهبی، به کرمانشاه مهاجرت نمودند و دولت موقت ملی را در آن شهر تأسیس کردند، اما به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث، دولت موقت فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون بربر و معاصر، صفحه ۸۸)

جغرافیا (۳)

۱۸۱- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

برخی تغییرات محیط پیرامون، مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۸۲- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۱)

۱۸۳- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس می‌گویند. برخی، مگالاپلیس را منطقه ابرشهری نامیده‌اند.

به شهرهایی که به‌واسطه نقش مهم آن‌ها در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند، جهان‌شهر گفته می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۸۴- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

الف) منجر به پیدایش فقر شهری می‌شود.

ب) بهبود روشنایی باعث پیشگیری از جرم می‌شود.

ج) از این مسائل به‌عنوان وندالیسم شهری یاد می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۱۸۵- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودپسندگی کشاورزی تشکیل شد.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳)

۱۸۶- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

یکی از ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین، توجه به همه ابعاد توسعه شامل جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به‌طور هماهنگ است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۸۷- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری‌شده در مرحله ورودی سامانه اطلاعات جغرافیایی، شامل آمار پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های بجغرافیایی، صفحه ۳۹)

۱۸۸- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

ماهیت حمل‌ونقل اساساً جغرافیایی است و با مفاهیمی چون مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد سروکار دارد.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۴)

۱۸۹- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

جغرافیای حمل‌ونقل شاخه‌ای از جغرافیای اقتصادی محسوب می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۴)

۱۹۰- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

حمل‌ونقل لوله‌ای ← مسافت دور

حمل‌ونقل آبی ← مسافت دور

حمل‌ونقل ریلی ← مسافت نسبتاً دور

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۵)

۱۹۱- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

استفاده برای رفتن به مناطق روستایی و انعطاف‌پذیری بیشتر و توقف در ایستگاه‌های متعدد و دسترسی به نقاط مختلف از مزیت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای است.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۴۵)

۱۹۲- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

امنیت در جابه‌جایی، راحتی مسافران، هزینه حمل کم در مسافت‌های طولانی، آلاینده‌ی بسیار کم برای محیط‌زیست و هزینه احداث بالای خطوط آهن به‌ویژه در نواحی دارای موانع و پستی و بلندی و همین‌طور هزینه زیاد تولید یا خرید واگن‌ها و لوکوموتیوها، از ویژگی‌های حمل‌ونقل ریلی به‌شمار می‌رود.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۴۸)

۱۹۳- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

قطار پرسرعت بین توکیو و اوزاکا از اولین قطارهای پرسرعت جهان است.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۳۹)

۱۹۴- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

بیشترین میزان خطوط سریع‌السیر و طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به کشور چین است.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۳۹)

۱۹۵- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

مسیر جلفا به تبریز تنها خط برقی کشور است.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۵۰)

۱۹۶- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

حمل‌ونقل دریایی پوشش گسترده‌ای در جهان دارد. امروزه حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی بر اساس وزن را کشتی‌ها انجام می‌دهند.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۵۲)

۱۹۷- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

تولید کشتی‌های رو - رو از تحولاتی بود که در حمل‌ونقل دریایی ظرفیت جابه‌جایی کالا را سرعت بخشید.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۵۳)

۱۹۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

تشریح عبارت نادرست:

ج) تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای، به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۹۹- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

از مزایای خطوط لوله، انتقال حجم عظیمی از مایعات به‌طور شبانه‌روزی است که بسیار مقرون‌به‌صرفه است. انتقال مواد از طریق لوله کمتر به محیط زیست آسیب می‌رساند. با این حال، احداث و تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۵۷)

۲۰۰- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

ایران ۱۴۰۰۰ کیلومتر خطوط لوله نفت و حدود ۳۸۰۰۰ کیلومتر خطوط لوله گاز دارد و گاز طبیعی را از طریق خطوط لوله به کشورهای ترکیه، عراق، آذربایجان و ارمنستان صادر می‌کند.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای عمل و نقل، صفحه ۵۸)

جامعه‌شناسی (۳)

۲۰۱- گزینه «۳»

(معمد ابراهیم سلیمانی)

هرگاه در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح شود، زمینه پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن در جامعه فراهم می‌آید.

گاهی در جامعه، تعارضاتی میان دانش علمی و عمومی شکل می‌گیرد. اعضای جامعه برای حل این تعارضات با دست برداشتن از بخشی از ذخیره‌های دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید، به حل مسئله می‌پردازند.

جهان‌های اجتماعی، بر اساس هویت فرهنگی خود به تعاریف متفاوتی درباره دانش علمی می‌پردازند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۲۰۲- گزینه «۲»

(معمد ابراهیم سلیمانی)

در اوایل قرن بیستم، عده‌ای پیدا شدند که به جای تأکید بر موضوع علوم به روش علوم تکیه می‌کردند و تنها روش تجربی را روش علمی می‌دانستند و سایر روش‌ها را غیرعلمی و بی‌ارزش قلمداد می‌کردند.

در ایده علوم اجتماعی بومی، ما دانشی می‌خواهیم که همسو با فرهنگ خود ما و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد، یعنی باید مفید باشد.

ذخیره دانشی غیر از بخش عمومی، بخش دیگری نیز دارد که با تأمل در دانش عمومی به وجود می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۷)

۲۰۳- گزینه «۴»

(معمد ابراهیم سلیمانی)

ارائه راه‌حل صحیح برای مسائل موجود در جامعه، توسط دانش علمی صورت می‌گیرد.

ایجاد تعارض در ذخیره دانشی، سبب از بین رفتن ارتباط بین دانش عمومی و علمی می‌شود.

ذخیره دانشی، علاوه بر دانش عمومی بخش دیگری نیز دارد که با تأمل در دانش عمومی شکل می‌گیرد؛ این دانش دقیق‌تر و عمیق‌تر از دانش عمومی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۵ تا ۷)

۲۰۴- گزینه «۳»

(مبینا سادات تاپیک)

روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱، ۱۵ و ۱۶)

۲۰۵- گزینه «۲»

(مبینا سادات تاپیک)

علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند. علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این رو علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۲۰۶- گزینه «۳»

(مبینا سادات تاپیک)

فلسفه، به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد و به شناسایی قوانین کلی موجودات می‌پردازد. این قوانین شامل همه موجودات می‌شود و مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و اجتماعی نیست؛ مانند قانون علیت.

فوائد علوم طبیعی، شناخت طبیعت و قوانین آن، پیش‌بینی حوادث طبیعی برای تسلط بر طبیعت و رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۵)

۲۰۷- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

شناسایی جامعه و پدیده‌های اجتماعی با دانش‌های ابزاری ← یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه

امکان مشارکت در زندگی اجتماعی ← قواعد اجتماعی

وحدت روش علوم ← پوزیتیویسم

با روش کمی و آماری مطالعه می‌شوند ← پدیده‌های هم‌تعبیر

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۵، ۲۹ و ۳۰)

۲۰۸- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

آشنایی‌زادایی به معنای عادت‌زدایی است و در این روش، جامعه‌شناس تلاش می‌کند از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند و از دانش عملی و عمومی عبور کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۶ تا ۳۰)

۲۰۹- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

چگونگی ارتباط و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف، تعریف ساختار اجتماعی است.

برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌های طبیعی، هم‌چون ماشین و بدن انسان، پیامد موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳، ۲۴ و ۲۷)

۲۱۰- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

تشخیص جرم با ویژگی‌های جسمانی ← روش تبیینی (ج)

طبیعت ← بیرون و مستقل از انسان‌هاست (الف)

پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی ← موضوع جامعه‌شناسی تبیینی (د)

بی‌نظمی ← در زندگی روزمره بیشتر به چشم می‌آید (ب)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۷ تا ۲۹)

۲۱۱- گزینه «۳»

(مبینا سادات تاپیک)

بررسی سایر عبارات:

گزینه «۱»: رکود اراده‌ها

گزینه «۲»: رکود اراده‌ها

گزینه «۴»: افول معانی

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷، ۳۸ و ۳۹)

۲۱۲- گزینه «۴»

(مبنا سارات تایبک)
 علت حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی
 ← تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی
 علت اخلاق گریزی ← استفاده از روش‌های تجربی و انکار ارزش‌های
 عاطفی، اخلاقی و مذهبی و ...
 علت محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای
 قابل مشاهده انسان ← نادیده گرفتن معنای کنش
 (پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۲۱۳- گزینه «۴»

(مبنا سارات تایبک)
 در جنگ‌های نامنظم، سربازان معمولاً نقشه‌ای از پیش برنامه‌ریزی شده را
 اجرا نمی‌کنند و از نظم موجود پیروی نمی‌شود؛ بلکه از آن، فراتر می‌روند و
 با ارزش‌ها و معنای پیوند می‌خورند.
 (پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۲۱۴- گزینه «۲»

(مبنا سارات تایبک)
 تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند
 و ساختارهای اجتماعی، هر چقدر هم جا افتاده و با سابقه باشند، با
 کنش‌های افراد به وجود آمده و برقرار هستند.
 (پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۲۱۵- گزینه «۲»

(مبنا سارات تایبک)
 همراهی همدلانه به معنای تأیید کنشگران نیست؛ بلکه به معنای نگاه کردن
 به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست.
 (پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۹)

۲۱۶- گزینه «۳»

تشریح موارد نادرست:

(آزیتا بیرقی)
 - تأکید بر پیچیدگی‌های کنش و پدیده‌های اجتماعی و تنوع معانی آن‌ها به
 این معنا نیست که جوامع هیچ شباهتی ندارند.
 - گاهی به ندرت می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش در جامعه‌شناسی
 استفاده کرد. آزمایش هورتن، ناکارآمدی این روش را در مطالعه انسان‌ها
 مشخص کرد. (پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۸، ۴۹ و ۵۱)

۲۱۷- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)
 از نظر وبر، جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را
 توصیف کند، اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های
 نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داوری علمی کند.
 (پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۲۱۸- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)
 الف ← مطالعه موردی ← محقق تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص
 را مطالعه می‌کند
 ب ← دلالت‌های کنش ← مراجعه به زمینه فرهنگی که کنشگر در آن
 عمل می‌کند
 ج ← تفسیر ← نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها
 د ← کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند
 ← تقابل رویکرد تفسیری با رویکرد تبیینی
 (پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۱)

۲۱۹- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)
 در قرن بیستم، این باور که مرز میان علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی
 تعیین می‌کند مورد تردید قرار گرفت.
 فهم هر کنش، مستلزم دسترسی به معنای ذهنی و معنای فرهنگی نهفته در
 آن است.
 هدف رویکرد تفسیری معنابخشی به زندگی اجتماعی است.
 (پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۰)

۲۲۰- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)
 اشتراک دلتای و وبر ← تفاوت پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی
 افتراق زیمنباردو و گافمن ← روش مطالعه
 اشتراک مطالعه موردی و قوم‌نگاری ← روش‌های کیفی
 (پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۱)

فلسفه دوازدهم

۲۲۱- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسبی)
 هرگاه مفهوم محمول غیر از مفهوم موضوع باشد، حمل از نوع شایع صناعی
 است؛ بنابراین در حمل وجود بر ماهیت مانند گزاره «انسان موجود است»
 چون مفهوم موضوع و مفهوم محمول مغایر هم هستند، پس حمل از نوع
 شایع صناعی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل است و این دلیل می‌تواند از
 طریق حس و تجربه به دست آید یا از طریق عقل محض.
 گزینه «۳»: در هیچ کدام از مثال‌های حمل وجود بر ماهیت، وجود جزء
 تعریف آن ماهیت قرار نمی‌گیرد.
 گزینه «۴»: در حمل وجود بر ماهیت، بین موضوع و محمول رابطه ضروری
 برقرار نیست.

(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۲۲۲- گزینه «۲»

(مجید پیرفسیللو)
 در گزینه «۲» محمول برای موضوع، ممتنع است. مثلث دارای چهار زاویه به
 لحاظ عقلی نمی‌تواند موجود باشد.
 در سایر گزینه‌ها محمول برای موضوع، ممکن است:
 تاریخ انسان می‌تواند (می‌توانست) پر از رمز و رازهای پیچیده باشد یا نباشد.
 برادر حسن می‌تواند (می‌توانست) پزشک قلب و عروق باشد یا نباشد.
 منزل دوستم می‌تواند (می‌توانست) در قیطریه باشد یا نباشد.
 در هیچ‌یک از این موارد محمول برای موضوع، واجب یا ممتنع نیست.
 (فلسفه (۲)، پیمان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

۲۲۳- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسی)
ذات یک ممکن‌الوجود به گونه‌ای نیست که حتماً باشد و همچنین ذات وی به گونه‌ای نیست که حتماً نباشد و برای خروج از این حالت تساوی به یک علت بیرونی نیازمند است بنابراین در صورت وجود علت موجود می‌شود (واجب‌الوجود بالغیر) و در صورت عدم وجود علت، معدوم می‌شود (ممتنع‌الوجود بالغیر).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در صورتی که علت آن موجود باشد، خود پرنده هم موجود می‌شود. گزینه «۲»: در صورت وجود علت، وجود برای پرنده ضروری می‌شود و بعد موجود می‌شود، بنابراین بین دریافت ضرورت وجود و خود وجود تقدم و تأخر هست. گزینه «۴»: حالت امکان و تساوی در ممکنات، ذاتی می‌باشد و از ناحیه دیگری دریافت نشده است.

(فلسفه (۲)، فیان ممکنات، صفحه ۱۱)

۲۲۴- گزینه «۳»

(نیمای پواهری)
عبارت ذکر شده بیانگر اصل وجوب‌بخشی علت به معلول است. مطابق این اصل هر معلولی به علت نیاز دارد و یک رابطه ضروری میان علت و معلول آن است، نمی‌شود که میان حوادث رابطه‌ای ضروری برقرار نباشد. مثلاً اگر عوامل پیدایش باران وجود داشته باشد، حتماً باران خواهد بارید. اینجا نیز اگر کلید به در بخورد حتماً باز می‌شود. در غیر این صورت حتماً کلید اشتباهی را برداشته‌ایم.

توجه: تقدم وجوب بر وجود از نظر رتبی است، نه زمانی (رد گزینه ۱). و سایر گزینه‌ها نیز مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول هستند، نه اصل ضرورت علی و معلولی.

(فلسفه (۲)، کرامت تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۲۵- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسی)
افلاطون، در مواردی از خداوند با عنوان «مثال خیر» یاد می‌کند و این خدا نزد افلاطون یک خدای معین با ویژگی‌های روشن است و با چند خدایی یونان تفاوت دارد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۲۲۶- گزینه «۲»

(نیمای پواهری)
کانتینگهام می‌نویسد: «قبول خداوند زندگی ما را در بستری قرار می‌دهد که آن را با ارزش و با اهمیت می‌سازد». ویلیام جیمز می‌گوید: «من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است». کرکگور نیز معتقد است که ایمان هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان عطا می‌کند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۲۲۷- گزینه «۲»

(کیمیا طوماسی)
فارابی در مقدمه سوم برهان خود این نکته را به اثبات می‌رساند که سلسله علت و معلول نمی‌تواند تا بی‌نهایت به عقب برگردد، پس، در ابتدای سلسله علت‌ها و معلول‌ها علتی وجود دارد که وجودش وابسته به دیگری نیست و وجود، برایش ضروری است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آنچه فارابی آن را نفی می‌کند تسلسل علل نامتناهی است نه وجود سلسله‌ای بی‌نهایت از معلول‌ها.

گزینه «۳»: این گزینه با مقدمه دوم برهان فارابی مرتبط است.

گزینه «۴»: قبول این مقدمه (پذیرش محال بودن تسلسل علل نامتناهی) یعنی در یک سلسله از علت و معلول‌ها همه اجزاء معلول و وجودشان وابسته به دیگری نیست، بلکه لزوماً یک وجود نامشروط و یک علت نخستین وجود دارد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۲۸- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسی)
منظور از برهان وسط و طرف، برهان وجوب و امکان ابن‌سینا است که طبق آن، اشیای جهان، چه تعداد آن‌ها محدود باشد و چه نامحدود، چه کل آن‌ها را به عنوان یک مجموعه در نظر بگیریم و چه به فرد فرد آن‌ها توجه کنیم، چون ذاتاً ممکن‌الوجودند، برای موجود شدن به وجودی نیاز دارند که خودش واجب‌الوجود بالذات باشد تا آن‌ها را از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آن‌ها ضروری و واجب نماید. بنابراین، اشیای جهان واجب‌الوجود بالغیر هستند، پس نسبت آن‌ها با واجب‌الوجود بالذات تباین است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۲۹- گزینه «۳»

(فرهاد قاسمی نژاد)
معیارهای زندگی معنادار بعد از اثبات وجود خداوند است که حاصل می‌شوند.

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» معیار بر پذیرش خدا مقدم فرض شده است که نادرست است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه ۴۷)

۲۳۰- گزینه «۳»

(مفید پیرسینلو)
بیان ابن‌سینا نشان می‌دهد که عشق و محبت به خیر و زیبایی اختصاص به انسان ندارد و هر موجودی در این جهان بهره‌مند از جاذبه عشق الهی است و اوست که چنین عشقی را در کنه و ذات جهان هستی به‌ودیعت نهاده است. در گزینه «۳» هم جهان هستی وابسته و قائم به عشق دانسته شده است و در میان چهار گزینه بیشترین نزدیکی و قرابت معنایی را با نظر ابن‌سینا دارد. در سایر گزینه‌ها به مطالب دیگری درباره عشق اشاره شده است که در کتاب درسی در بیان اندیشه ابن‌سینا پیرامون عشق نیامده است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه ۴۸)

۲۳۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

در حمل ماهیت بر خودش (حمل اولی ذاتی) رابطهٔ وجوبی برقرار است (مثلاً انسان حیوان ناطق است). اما در حمل وجود بر ماهیت، رابطه، وجوبی نیست. بلکه آن چیز ممکن است باشد یا نباشد. پس اگر وجود و ماهیت یکی بودند تصور هر ماهیت برای موجودشدنش کافی بود. این بدین معنی است که وجودیافتن هیچ ماهیتی دیگر به دلیل نیاز نداشت زیرا تصورش برای وجودداشتن کافی بود (رد گزینه ۱). در این صورت می‌توانیم بگوییم که اساساً ممکن‌الوجود یک عبارت بی‌معناست، زیرا هر چیزی با تصور و بدون علت موجود خواهد بود و مفاهیم خیالی نیز به صرف داشتن ماهیت باید وجود داشته باشند (تأیید گزینه ۳). پس مفهوم ممکن‌الوجود بی‌معنا می‌شد. (رد گزینه ۲). حمل وجود بر ماهیت در یک قضیهٔ دوجزئی (یعنی قضایایی مانند انسان هست، اسب هست و ...) نشانگر تمایز و مغایرت آن‌ها در ذهن است (رد گزینه ۴).

(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۴ تا ۶)

۲۳۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

به علت توجه خاص ابن‌سینا، این بحث با عنوان «مغایرت وجود و ماهیت» و یا عنوان‌هایی مشابه، مقدمهٔ طرح مباحث جدیدی قرار گرفت.

(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی، صفحه ۶)

۲۳۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

سفید بودن برای کلاغ حالت امکانی دارد و نه امتناع. کلاغ ضرورتاً حیوان و پرنده و جسم است؛ بنابراین جسم نبودن هم برای کلاغ امتناع دارد. (رد گزینه‌های ۲، ۳ و ۴)

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۲۳۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

ذات اشیا نسبت به وجود حالت امکانی دارند و با این نسبت نمی‌توانند موجود شوند. ذات اشیا برای ایجاد ابتدا باید از رابطهٔ امکانی خارج شوند و ضرورت پیدا کنند. بنابراین اشیا موجود در جهان نسبت به وجود ضرورت دارند؛ اگرچه این ضرورت از ناحیهٔ ذات خودشان نیست.

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه ۱۱)

۲۳۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روابط بعد از وجود، قائم به وجود دو طرف است.

گزینه «۲»: در رابطه جاذبه، رابطه اتکا و ... ابتدا باید دو طرف باشند تا رابطه برقرار شود؛ بنابراین روابط این گزینه نیز مربوط به روابط بعد از وجود است.

گزینه «۳»: معلول قبل از وجود، موجود نیست که طلبی از علتش داشته باشد؛ چون به واسطهٔ علت است که هستی می‌یابد.

(فلسفه (۲)، هوان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۲۳۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

در پرتو اصل سنخیت نظام جهان انتظام می‌یابد و در اندیشهٔ ما به صورت دستگاهی منظم و مرتب درمی‌آید و هیچ جزئی امکان ندارد در جای جزء دیگری قرار بگیرد.

(فلسفه (۲)، هوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۸)

۲۳۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

اتفاق به‌معنای وجود رخداد‌های پیش‌بینی نشده و نبود غایت و هدف در پدیده‌ها منافاتی با پذیرش اصل علیت و اصل وجوب‌بخشی علت به معلول و اصل سنخیت میان علت و معلول ندارد.

(فلسفه (۲)، کرامت تصویر از هوان؛ صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۲۳۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

از نظر کانت زندگی جمعی انسان بدون اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها امکان‌پذیر نیست. (رد گزینه‌های ۲ و ۳) روح و نفس مجرد برای سعادت دائمی خود به جهانی ماورای دنیای مادی نیاز دارد. (رد گزینه ۴) توجه داشته باشیم که اختیار و اراده مشروط بر وجود نفس مجرد است نه بالعکس.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۲۳۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

فارابی از نظریهٔ «امکان ذاتی» در استدلال خود بهره نبرده است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۲۴۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

ملاصدرا ملاک نیازمندی را در واقعیت موجودات یعنی وجود آن‌ها جست‌وجو می‌کند و این‌گونه، نظریهٔ او با نظریهٔ ابن‌سینا تمایز پیدا می‌کند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲)، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)